

В СЛОВЕНИЯ И АВСТРИЯ

15.08.2003 година

Тръгваме, както винаги до сега, от стадион “В. Левски”. Този път в 10 часа сутринта. Съставът на групата /26 човека/ е доста разнороден – мъже и жени на различна възраст. Най-възрастен е водачът-доцент Сандю Бешев, 34-ти набор, заслужил майстор на спорта по алпинизъм. Най-млад участник е Иглика от Бургас - на 22 години. С майка си тръгват за първи път към планина с ледници.

Тук сме и ние – група от студентско туристическо дружество “Академик”- град Свищов- Иван Марчевски, Илиян Дуков, Явор Гарев, Мирослав Нейков и аз /Николай Нейков/. Заедно с Емил Ташков, стар познайник от София, вече сме стъпвали на Монблан /4807 м/, Дом дю Гуте /4304 м/ и Егюй дю Миди /3842 м/. Това ни дава известно самочувствие и спокойствие за предстоящите изкачвания.

Пътуваме към първенеца на Словения – връх Триглав /2864 м/ и най-високия връх на Австрия-Гросглокнер /3798 м/. Голямата ни цел това лято е кавказкия връх Елбрус /5642 м/. След продължителните преходи в Рила и Пирин, Триглав и Гросглокнер са следващото стъпало в подготовката ни. Там ще се стабилизираме физически, ще се адаптираме към по-голяма височина и ще изпробваме новата екипировка.

На Калотина се запасяваме по традиция с ябълки-има дърво в ничията зона и ние си го берем, когато минаваме. Пътуваме без произшествия през Сърбия и Хърватска, влизаме на 16-ти през нощта в Словения и рано сутринта пресичаме крайните квартали на Любляна. Планините стават все по-високи. Правим около 20 километра отклонение за да видим двете най-известни словенски езера- Бохинийското и Блейското. Подминаваме първото и спираме в Бохини. Още е рано няма голямо движение в курорта. Слигаме до езерото, газим във водата, която е с учудващо приятна температура. Правим снимки на старинния мост и църквата до него. Снимаме се и до статуята на групата ловци, изкачили за първи път Триглав още през 1787 година. Купуваме картички.

Връщаме се на Блейското езеро. Град Блед е най-известния словенски курорт. На висока скала, издигаща се направо от вълните, се белее красив замък, бивша резиденция на Тито, а сега исторически музей. В средата на езерото, върху малък остров е построена кокетна катедралка.

Повечето от хотелите са с лице към езерото и същевременно с лице към масива на Триглав. Той се издига ослепително бял на хоризонта и

много напомня за карстовото било на Пирин. По-късно ще разберем, че всички върхове в Юлийските Алпи са бели скални грамади. Ще узнаем също така, че за словенеца е нещо като задължение поне един път в живота си да се изкачи “На върху мое домовине”/ “На върха на моето отечество”/. Върхът присъства в герба на страната и гордо украсява нейното синьо – бяло - червено знаме.

Вече е около 10 часа. Времето това лято тук, както и в цяла Европа е горещо - над 30^С на слънце. Надписите “Забранено къпането” повече предизвикват, отколкото спират българина. Водата е топла и същевременно изключително прозрачна. На дълбочина 6-7 метра могат да се наблюдават ята риби, различни по големина и вид. Цялата свищовска група влиза в езерото. Минаващите край брега гледат удивено и снимат демонстрации на стилове, скокове и синхронно плуване. “Булга-а-р, булга-а-р”!

Тръгваме от Блед разхладени. Отбиваме се да погледнем шанцата за ски-полети Планица. Тук е поставен световен рекорд за най-дълъг скок - 213,90 метра.

През градчето Мойстрана навлизаме в долината Врата. Пътят става много стръмен и автобусът с мъка пъпли по завоите нагоре. В края на долината на 1015 метра височина сред борове и поляни, се намира хижа Алйажев дом. Асфалтът свършва с голям паркинг над който се издигат почти 1000 метровите скални стени на съседните върхове. Мястото като че ли е омагьосано. Бай Сандю събира “четата” пред таблото със схемата на района. След това показва утрешния маршрут по отсрещните скали. Знаем, че ще е стръмно, с парапети от метално въже по отвесите, но това, което виждаме доста ни обезпокоява. Всичко там горе е една отвесна стена и никъде не личи и помен от пътека. Успокояваме се, че от тук се вижда едно, а на самото място ще е съвсем друго.

Настанени сме в съседна на хижата постройка. Стаята е за 30 човека с легла на два етажа, но е много уютно. Лягаме след дългия, изпълнен с впечатления ден и сънят не закъснява да ни споходи.

На 17-ти ни будят в пет за да тръгнем в шест. Оказва се , че сме станали в четири часа местно време. Тръгваме на фенерчета и челници. Докато стигнем скалите, които заграждат долината, минава около час и почва да просветлява. Спираме под северната стена на Триглав. Тя вече запълва половината небе. По отвесите и са прокарани поне двадесет алпинистки маршрута. За нас тя е непреодолима пречка.

Завиваме наляво и спираме на тревиста площадка под скален улей. Тук бай Сандю дава сигнал за връзване на прусеците /помощни въженца/. За голяма част от групата това се оказва неразрешима задача. В такива случаи народът използва три думи: “Пиле в кълчища”. След доста суетене се насочваме към улея. По него има забити железни пръчки за стъпване и за хващане. Започва остро изкачване. Провираме се между скали,

достигахме равни участъци, отново катерим улеи с опънати въжета и отново пътеката се върти по тревни езици и търси проходи из отвесите. Всички критични пасажи са добре осигурени с железни шишове, парапети и издълбани в скалите стъпки. Такова трасе се нарича "VIA FERATA"-железен път. По него, все нагоре, достигахме големия двадесетина метров каменен праг. Няколко човека не издържат на шеметните пропасти и се отказват.

Преодоляваме прага от дясната страна с отвесно катерене. Достигахме каменно свлачище, обикаляме го отляво. Слънцето вече яко препича, затова мястото до което спираме за почивка ни носи голямо удовлетворение. Това е широка каменна ниша в която на много места капе вода. Под всяка капка има поставена пластмасова чаша от преминали туристи. Пиеш и я оставяш пак под капката. Докато дойде следваща група все се събира по някоя глътка животворна вода.

Изкачването продължава през начупен терен. Всичко вече е само ослепително бял варовик. Високо горе, вдясно, блести металната куличка, построена на самия връх.

След 3 часа катерене излизаме на малкото плато Кредарица. Тук на 2512 метра през 1989 година отваря врати хижа Триглавски дом. Сред този див, скалист свят, тя е едно невероятно и същевременно приятно чудо. Четириетажна, осигурена с вода от близкия ледник, чиста и подредена. В тоалетните- постоянно топла вода и тоалетна хартия! До нея е изграден кокетен параклис. Зад него-ветрен двигател и площадка за хеликоптери.

Почиваме половин час, като наблюдаваме веригата от хора изкачващи се или слизаци от Малък Триглав. Натам сме и ние. Очакват ни още 350 метра денивелация и час и половина труд, за да я преодолеем. Пет-шест човека остават край хижата. Започваме да катерим. На тесните участъци едва се разминаваме. Под палещото слънце камъните започват да парят.

Изкачваме малкия връх. Горе ни изненадва много силен вятър, духащ на пориви. Тръгваме по участък подобен на пиринското конче. На двадесетина метра една от друга се редят паметни плочи на загинали, предимно през лятото, от гръмотевици или ураганен вятър планинари. Най-старата , която виждаме е от времето на Руско - Турската освободителна война-1878 година. Следва нов 70 градусов наклон и най-после излизаме на Триглав/2864 м/. Шест часа и тридесет минути от хижа Алйажев дом, в които сме преодолели над 1800 метра височина.

На върха има много хора. Ветропоказателят на цилиндричната куличка скърца от поривите на вятъра. Радваме се. Вадя триколяра и започваме да позираме. Лили снима с камерата.

Ясното време ни разкрива многообразието от бели върхове в Юлийските Алпи. Видимостта е отлична. Забелязват се планините в Италия и граничната с Австрия планинска верига Караванке. Ниско, далеч

в долината е курорта Блед. Панорамата е невероятна. Положените усилия са напълно възнаградени.

На върха момче и момиче продават "Priznanje" /свидетелство/ за изкачване на върха. Подпомагаме финансово инициативата им и с "тапии" в джобовете се разделяме с красивите гледки.

Слизането до Триглавски дом трае колкото и изкачването. Има много хора и разминаванията ни бавят. Правим час почивка за обяд, зареждаме с вода и тръгваме.

Другите са пред нас, но постепенно ги задминаваме. Преди да достигнем дъното на долината, на най-трудния отвес настигахме тези, които не се качваха на върха. След четири часа слизане се разполагаме край изворите на потока, чиито води изчезват в камъните на около 200 метра по-надолу. Правим голяма почивка с водопой и газене в ледена вода. Изчакваме цялата група и продължаваме в долината. Пътьом се снимаме пред паметника на партизаните. Представлява клин с карабинер, висок над два метра. В масива на Триглав, блокирани от италиански и немски фашисти, бойците от съпротивата са водили ожесточени сражения. От обстрела с артилерия и авиация много партизани загиват.

С облекчение, радост и чувство на голямо удовлетворение от трудното изкачване и слизане стигахме хижа Алйажев дом. Споделяме, че в България няма толкова сложен за туристическо изкачване връх.

На 18-ти ставаме в осем, вече местно време. Стягаме багаж, закусваме, товарим всичко в автобуса и в десет потегляме за Австрия. Минаваме през тунела Караванке и около обяд пристигахме в град Вилах. Час почивка и разходка в градчето, разположено на бреговете на река Драу /на славянски Драва/. В центъра, опасан с магазинчета, ни привлича книжарницата. В нея се продават великолепни албуми на Долomitите, Юлийските Алпи и други съставни на Алпите планини, но с цени от 30 евро нагоре. И "Камасутра" за 25 евро –страхотно издание.

И отново в автобуса на фирма "Комета"- Севлиево. Пътуваме по поречието на Драу. Равни, тесни долини, със стръмно издигащи се на стотици метри склонове. Около пътя и докдето природата позволява няма непипната от човешка ръка площ. Няма тръни, няма бурени. Всичко е почистено, окосено и подредено – красота,радваща окото.

Отклоняваме се в долината на река Мьоле и не след дълго спираме пред пансиона в селцето Хайлигенблют /Светата кръв/. Часът е 16.30, а настаняването е от 17.00. Часовото разписание за австрийците /хора на реда/ е закон. Убиваме половин час в разходка из центъра. Там се намират 10-15 магазина, още толкова хотели и един красив фонтан, иззидан от огромни планински кристали. Забележителност е и катедралата с изключително добре поддържаното гробище в нейния двор. Всички кръстове над гробовете са от ковано желязо, като няма два еднакви, а засадените цветя са предимно туфи еделвайс. В този двор е гробът на граф

Палавичинини – местен велможа и запален планинар. Неговото име носи един от алпийските маршрути към Гросглокнер. Интерес представлява паметникът на жертвите в масива Хохе Тауерн - железен кръст с пикел, алпийско въже и книга с алуминиеви страници. В нея са записани имената на загиналите, годината и мястото на трагедията. Има хора от всякакви националности. На 15-ти лист четем: ”Тончо Павлов-Самоков-1982г.- улея Палавичинини”.

Условията в пансиона са отлични. Приветливи стаи с дървене облицовка и самостоятелни бани. Лягаме рано, защото утре ни чака труден ден. Дочуваме неясни коментари за лошо състояние на ледниците, за прекъсване работата на гидовете, за продължително 6 часovo изкачване. Не сме много обезпокоени, защото задачата ни е да прекараме повече време на колкото може по-голяма височина.

Тръгваме пак по тъмно на 19 – ти август. Пътят се вие все по-нагоре към заснежените върхове. Това е високопланинското панорамно шосе пресичащо природния парк Хохе Тауерн от Каринтия към Залцбург. Панорамата е величествена - остри върхове с глетчери, буйни потоци с водопади, езера. В 7.30 автобусът спира на паркинга-2400 метра. Под краката ни е 300 метрова пропаст, на дъното на която е легнал ледника Пастерце. Името му е свързано със славянската дума “пастир”. Дълъг е 10 километра, а дълбочината на леда е 300 метра. Оттатък са склоновете и ледниците на Гросглокнер, кацналата на хоризонта тъмна точка е хижа Адлерсруе. Вдясно от нея е върховата черна пирамида на двуглавия австрийски първенец. Гледката е изумителна. Изгревът оцветява в розово остриетата на върха, а всичко останало е фантазия от сенки и нюанси.

Разделяме се на две. Хората без екипировка за лед ще се изкачват към хижа Обервалдер по планински път. Останалите петнадесетина човека, начело с бай Сандю, започват слизане по стъпалата към дъното на троговата долина. До там има и зъбчата железница, но е още рано и не работи. Пък не се знае и колко евро ще струва.

След четиридесет минутно слизане достигахме ледника. Преграден е с ленти и предупредителни знаци за опасност от пропадане в пукнатини. Няма жива душа наоколо. Тръгваме по почти равния ледник Пастерце, подпирайки се на щеките. Не след дълго наклонът се увеличава, препречват се пукнатини и се налага да поставим котките. Тук изведнъж лъсва абсолютната неподготвеност на мнозина от групата. Котките им са първобитни, някои направени самоделно, повечето взети на заем. Дори не са ги слагали на обувките си. Някои нямат пикели, че даже и щеки. Губим поне половин час докато пооправим нещата.

Продължаваме по-нататък. Направил изводи от това което вижда, бай Сандю настоява да се откажем. Предлага да изкачим отсрещния връх Йоханисберг /3460 м/, който е с по-малък наклон. Не се съгласяваме,

защото сме вложили пари за достигане на Гросглокнер /3798 м/, австрийския първенец.

Напускаме леда на Пастерце, сваляме котките, пресичаме страничната морена и започваме изкачване по нестабилни трошливи скали и каменни улеи. Тук има маркировка с цвета на австрийското знаме - червено и бяло. Бързо набираме височина, защото наклонът е стръмен. Не след дълго вече сме над нивото на паркинга зад гърба ни. В този момент срещаме младеж и две девойки. Екипировката им е много добра. Още не са свалили котките си и вървят с тях по скалите. Оказват се румънци. Вчера са изкачили върха, спали са на хижата и днес се спускат. Питаме ги как е по склоновия ледник. Момчето отвръща със загадъчно изражение: "Върви се!" Казваме им "Друм бун"! /"Добър път"/ и продължаваме.

След общо три часа стъпваме на ледника Гросглокнер. Височината е около 3000 метра. Изненадани сме! От топенето при високите дневни температури и сковаван след това от ниските нощни ледът е изключително твърд. Котките държат, но пикелът не може да се забива. За съжаление не носим клинове за лед, за да опънем парапети. Това утежнява ситуацията.

Водачът връща хората с лоша екипировка, включително всички жени. Оставаме 8 човека. Правим две свързки - по четирима на въже. Отново губим много време за котките и прусеците. Най-после започваме изкачване по 35-40 градусовия леден наклон. Трябва да прекосим ледника по диагонал, набирайки височина да се изкачим по най-стръмната част с 60 градусов наклон и край отсрещните скали да достигнем хижа Адлерсруе /Орлова тишина/. От там до върха остават около деветдесет минути.

След час внимателно изкачване стигаме под големия наклон. Вече сме се уверили, че положението е изключително сериозно. Ради от нашата четворка на два пъти се подхлъзва и го удържаме с мъка. Падането на един предполага повличане на цялата свързка, а под нас са 1000 метра лед, завършващ над камара ръбати скали. Задържането с пикели при тази твърдост на леда би било невъзможно. По скалния ръб в средата на ледника също е немислимо да се изкачим - камъните му сами се ронят и търкалят надолу към Пастерце.

Събираме се на малка заравненост, пред ледена пещеричка и вземаме правилното решение. "За да се върнеш, трябва да се върнеш"- беше казал някой. Преустановяваме изкачването на около 3100 метра височина. Хижата е на 3456 метра, но без парапет рискът е много голям. Тръгваме надолу и само с две малки произшествия се докопваме до стабилна скала. Слизането от тук вече не представлява трудност. Имаме време да се порадваме на гледките, да снимаме ледените върхове и буйните потоци, но ни е някак криво. Явно ще се наложи да идваме тук отново.

Почиваме дълго при първите ручей. По традиция разговаряме за евентуални следващи изкачвания. После слизаме на ледника Пастерце и без да бързаме го пресичаме по диагонал, прескачайки пукнатините за тренинг. В 16.30 сме в началото на стълбите. В този час наоколо има много туристи. Качват се, слизат, ходят по ледника. Зъбчатката постоянно сваля и издига хора от паркинга. Ние караме по стълбите. Оказва се, че в края на деня това е сериозно изпитание. Умората се е натрупала, правим чести почивки и коментираме, че при едно изкачване и слизане от връх Гросглокнер в един ден не биха останали никакви сили за преодоляване на тези стълби /около 300 метра денивелация/ и би се наложило да се ношува край ледника.

Въпреки умората и палещото слънце се добираме до паркинга. Посрещат ни хора от другата част на групата. Паркингът е пълен с народ. В очи се набиват големи групи германски мотористи. Сядаме край парапета, наблюдаваме планината, хората и най-вече играта и свиренето на смешните мармоти. Тук е тяхното царство. Изскачат с десетки от всички възможни дупки на земята и подпорните стени.

Автобусът ни е преместен на по-далечен паркинг, та се налага да тропаме с пластмасовите обувки километър и половина по асфалта. Докато чакаме събирането на групата, Илиян ни забавлява с безуспешните си опити да хване мармот. Прибираме се късно в Хайлигенблют. Правим прощална вечеря, споделяме впечатления.

На другата сутрин извършваме обиколка за сбогом из селцето. Времето отново е ясно и слънчево.

Гросглокнер се вижда в цялото си величие. Тишината, спокойствието и пасторалната идилия ме карат в миг на уединение да пророня сълза за красотата, която оставям тук. Убеден съм, че ще се върна отново в този прекрасен свят.

Почиваме по час и половина в Клагенфурт и Любляна. От Белград до Пирот Лили, Ради и аз се надпяваме, съпровождани от всички в автобуса.

На Калотина по ябълковото дърво има още плодове.

Събуждам се пред Централна гара- София.

Здравей, България!